

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจของ
ผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม : กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี

FACTORS RELATED TO VOLUNTARY HEALTH INSURANCE DECISIONS OF
INSURED PEOPLE IN THE SOCIAL SECURITY SYSTEM. : CASE STUDY OF
CHONBURI PROVINCE

กรรณิการ์ ทวีมหาคุณ สาขาวิชานโยบายสาธารณะ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Kannikar Taveemahakun, Public Administration, Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot
University

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.กัลยา แซ่อึ้ง คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
Advisor Kanlaya Saeoung, Ph.D., Public Administration, Faculty of Social Sciences,
Srinakharinwirot University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจของผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม เนื่องมาจากปัญหาสวัสดิการในเรื่องค่ารักษาพยาบาลนับเป็นเรื่องที่สำคัญและยังเป็นปัญหาของประชาชนในการแบกรับค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมตามมาตรา 33 จำนวน 400 คน ในเขตจังหวัดชลบุรี โดยคัดเลือกจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม และการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า จากผู้ประกันตนจำนวน 355,946 คน ในเขตจังหวัดชลบุรี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นผู้วิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านนโยบาย ตอนที่ 3 ปัจจัยภายในและภายนอก ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ การทดสอบไคสแควร์ (Chi Square Test)

การวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยส่วนบุคคล คือ อายุ วุฒิการศึกษา รายได้ พบว่า มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ในขณะที่ เพศ และสถานภาพ ไม่มีความสัมพันธ์ (2) ปัจจัยด้านนโยบาย พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ (3) ปัจจัยภายใน คือ ด้านบุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ในขณะที่ด้านความต้องการของผู้บริโภค ด้านแรงจูงใจ และด้านการรับรู้ ไม่มีความสัมพันธ์ (4) ปัจจัยภายนอก คือ อิทธิพลของครอบครัว อิทธิพลของสังคมและอิทธิพลของธุรกิจและการโฆษณา ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

Abstract

The purpose of this research was to study the factors related to decisions regarding voluntary health insurance among insured people in the social security system. Due to welfare issues regarding medical expenses, this an important issue and still a problem for people responsible for the expenses. This research was quantitative research. The sample group used in the research included insured people in the social security insurance system, Section Thirty-three four hundred persons in Chonburi province. The participant are selected by the group sampling method and quota sampling from 355,946 insured people in Chonburi province. In order to collection the data, the researcher used a questionnaire which was divided into four parts : Part one personal factors; part two policy factors ; Part three internal and external factors ; part four additional suggestions. The data was analyzed using the Statistical Package for the Social Sciences program (SPSS). The statistics used in the analysis included Chi-square tests.

The research found that (1) Personal factors, including gender age educations salary, and related to decision-making regarding voluntary health insurance. While gender and marital status were not related to decision making on voluntary health insurance; (2) the policy factors was found to not be related to decision-making on voluntary health insurance; (3) personality factors related to decision-making on voluntary health insurance. While the needs of consumers, motivation, perceptions not related to decision-making regarding voluntary health insurance; (4) the influence of the family, the influence of society and the influence of business and advertising were not related to decision-making on voluntary health insurance.

บทนำ

ประเทศไทยใช้ระบบการประกันสังคมเป็นสวัสดิการในการดูแลประชาชน หากพิจารณาจะพบว่างบประมาณด้านการประกันสังคมประสบกับปัญหาการขยายตัวของสังคมผู้สูงอายุ ทำให้รัฐบาลจำเป็นที่จะต้องเน้นงบประมาณให้กับกลุ่มคนเหล่านี้ ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำของสวัสดิการทางสังคม โดยองค์การอนามัยโลก มีการพบว่า ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพเป็นลำดับต้นๆ ของทวีปเอเชีย นั้น

หมายความว่า สวัสดิการด้านสุขภาพมีความจำเป็นอย่างยิ่งและจำเป็นที่จะต้องได้รับอย่างทั่วถึง หากประชาชนไม่ได้รับสิทธิการรักษาพยาบาลอย่างเพียงพอแล้ว ประชาชนจำเป็นที่จะต้องมองหาหลักประกันสุขภาพอื่นที่มารองรับความเสี่ยงเหล่านั้น ส่งผลให้ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพมากยิ่งขึ้น ในขณะที่ความสามารถในการจ่ายเงินเพื่อซื้อหลักประกันสุขภาพยังคงสวนทางกับรายได้ของประชาชน

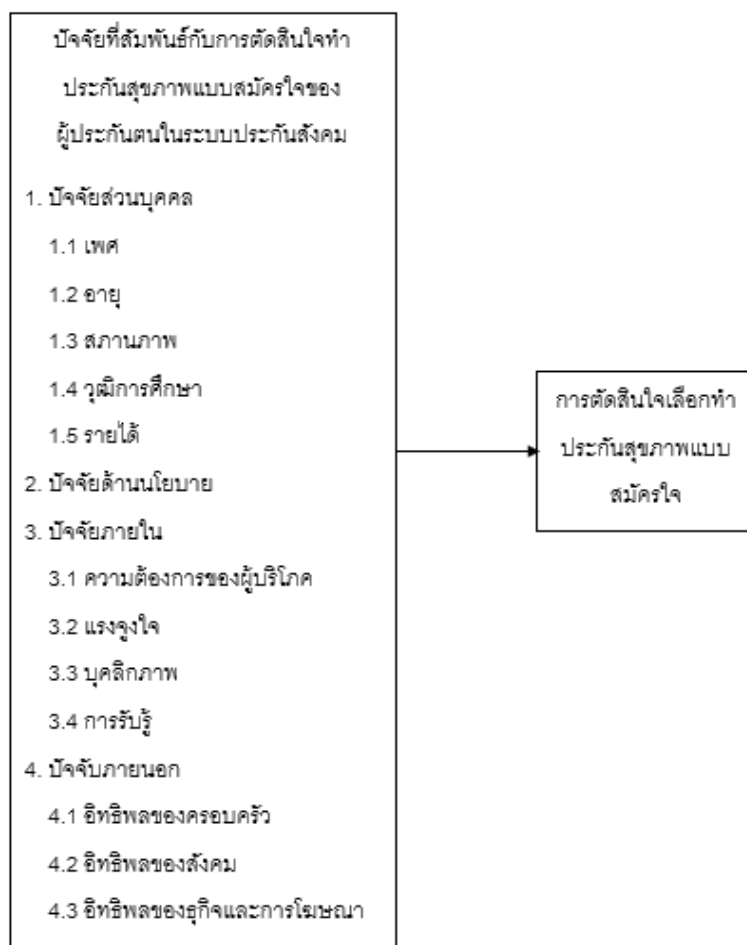
ศูนย์วิจัยกสิกรไทย พบว่า ผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมมีอัตราการเข้าใช้บริการในโรงพยาบาลเอกชนมากกว่าโรงพยาบาลรัฐ สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของผู้ประกันตนในการเข้ารับการรักษาและได้รับบริการที่สะดวก มีคุณภาพมากกว่า ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจของผู้ประกันตนในเขตจังหวัดชลบุรี เนื่องจาก ในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก หรือ EEC ที่เป็นแผนยุทธศาสตร์ภายใต้ไทยแลนด์ 4.0 ในจำนวน 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา พบว่า จังหวัดชลบุรีมีจำนวนสถานประกอบการและผู้ประกันตนตามมาตรา 33 สูงที่สุด อีกทั้งชลบุรีเป็นแหล่งสร้างรายได้สูงใจนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศมาสร้างแหล่งอุตสาหกรรม ส่งผลให้เกิดกลุ่มแรงงาน ซึ่งแรงงานเหล่านั้นก็จะต้องมีสวัสดิการประกันสังคมในการดูแลรักษาพยาบาลในยามเจ็บป่วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจของผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจของผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรีนั้น ได้ข้อสรุปปัจจัยที่เป็นตัวแปรได้ดังนี้ 1. ปัจจัยด้านนโยบาย 2. ปัจจัยด้านประชากร ประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา และรายได้ 3. ปัจจัยภายใน ประกอบไปด้วย ความต้องการ แรงจูงใจ บุคลิกภาพ การรับรู้ 4. ปัจจัยภายนอก ประกอบไปด้วย อิทธิพลของครอบครัว อิทธิพลของสังคม และอิทธิพลของธุรกิจและการโฆษณา ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ โดยสามารถสรุปได้เป็นกรอบแนวคิดดังนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจของผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม กรณีศึกษาจังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม ตามมาตรา 33 ในเขตพื้นที่จังหวัดชลบุรี ทั้ง 11 อำเภอ จำนวน 400 คน จากแรงงานในสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี จำนวนทั้งสิ้น 355,946 คน ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างขั้นแรกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยการเลือกจำนวน 3 อำเภอจากจำนวน 11 อำเภอ หลังจากได้จำนวน 3 อำเภอแล้วนั้น ในขั้นตอนที่สองใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยแบ่งประชากรออกเป็นสัดส่วนจำนวนร้อยละ จาก 400 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจากอำเภอเมืองจำนวน 306 คน อำเภอบ้านบึงจำนวน 19 คน และอำเภอพานทองจำนวน 75 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 คำถามส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา และรายได้ ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจนโยบายประกันสังคม ในสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีเจ็บป่วย ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมในเรื่องประกันสังคมในสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีเจ็บป่วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ช่วยในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น

การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

1. ปัจจัยส่วนบุคคลใช้การแปลความหมายวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสถิติร้อยละ
2. ปัจจัยด้านนโยบายในเรื่องสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีเจ็บป่วย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมในเรื่องประกันสังคมในสิทธิประโยชน์ทดแทนกรณีเจ็บป่วย เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงอนุมาน เป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานการวิจัย เพื่อแสดงถึงความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยใช้การทดสอบไคส์แควร์ (Chi Square Test) เพื่อทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ประกันตนที่ตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ และกลุ่มผู้ประกันตนที่ตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรต้นทั้ง 4 ตัวแปรหรือไม่และมีความสัมพันธ์ในระดับใด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายคิดเป็นจำนวน 252 คน มีช่วงอายุ 15-30 ปี คิดเป็นจำนวน 194 คน ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดคิด

เป็นจำนวน 230 คน มีวุฒิการศึกษาในระดับอุดมศึกษา จำนวน 244 คน ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ที่ 15,000-25,000 บาท คิดเป็นจำนวน 224 คน และโดยส่วนใหญ่ไม่เคยซื้อประกันสุขภาพแบบสมัครใจ คิดเป็นจำนวน 216 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านนโยบาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างพึงพอใจในนโยบายอยู่ในระดับปานกลาง โดยให้ความสำคัญใน 3 หัวข้อแรกคือ ประกันสังคมมีความสำคัญต่อกลุ่มตัวอย่าง รองลงมาคือ คุณภาพของสิทธิในการรักษาพยาบาลของประกันสังคม รองลงมาคือ ความเหมาะสมของระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบเข้าประกันสังคมและการรับรู้สิทธิที่จะได้รับจากประกันสังคม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยภายใน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยภายในโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก โดยส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในปัจจัยภายในด้านแรงจูงใจ และให้ความสำคัญใน 3 หัวข้อแรกคือ ความห่วงใยเกี่ยวกับสุขภาพมากที่สุด รองลงมาคือ ความกังวลในเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และหัวข้อสุดท้าย คือ ความสนใจเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพ ปัจจัยอันดับสอง คือ ปัจจัยด้านความต้องการ กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญใน 3 หัวข้อแรก คือ โดยให้ความสำคัญใน 3 หัวข้อแรกคือ ความต้องการที่จะได้รับวงเงินในการรักษาพยาบาลที่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายทุกภาวะการเจ็บป่วย รองลงมาคือ ความต้องการที่จะได้รับการรักษาพยาบาลที่สะดวกรวดเร็วและมีคุณภาพ รองลงมา คือ ความต้องการที่จะได้รับการดูแลสุขภาพเพิ่มเติมนอกเหนือจากสิทธิประโยชน์จากประกันสังคม ปัจจัยอันดับสาม คือ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญใน 3 หัวข้อแรก คือ ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเข้ารับการรักษาพยาบาลตามภาวะของโรคอย่างจริงจัง รองลงมา คือ การมีนิสัยรักสุขภาพ และหัวข้อสุดท้าย คือ การมีพฤติกรรมลดละเลิกการดูแลสุขภาพ ปัจจัยอันดับสุดท้ายคือ คือ ปัจจัยด้านการรับรู้ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญใน 3 หัวข้อแรก คือ การซื้อประกันสุขภาพแบบสมัครใจเพิ่มเติมทำให้ได้รับการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพและครอบคลุม และการซื้อประกันสุขภาพแบบสมัครใจทำให้มีความรู้สึกอุ่นใจมากกว่าใช้สิทธิประกันสังคมเพียงทางเดียว รองลงมา คือ มีกรับรู้ว่าการเจ็บป่วยที่รุนแรงมีค่าใช้จ่ายสูง รองลงมา คือ การรับรู้ว่าคุณเองเจ็บป่วยได้บ่อยครั้งในปีหนึ่งๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยภายนอก พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยภายนอกโดยรวม คือ เห็นด้วยมาก โดยส่วนใหญ่เห็นว่าอิทธิพลของครอบครัว คำแนะนำ ความห่วงใยของคนในครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันสุขภาพแบบสมัครใจมากที่สุด ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับหัวข้อความห่วงใยเกี่ยวกับสุขภาพของคนในครอบครัว รองลงมา คือ การได้รับคำปรึกษาจากบุคคลในครอบครัวในเรื่องประกันสุขภาพ ปัจจัยอันดับสอง คือ ปัจจัยด้านอิทธิพลของสังคม ซึ่งกลุ่ม

ตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับหัวข้อการเห็นบุคคลรอบข้างไม่ว่าจะเป็นเพื่อนบ้าน เพื่อน หรือบุคคลในที่ทำงานซึ่งประกันสุขภาพแบบสมัครใจเพิ่มเติม รองลงมา คือ การแนะนำเกี่ยวกับการทำประกันสุขภาพจากบุคคลในที่ทำงาน เพื่อน หรือบุคคลใกล้ชิด ปัจจัยอันดับที่สาม คือ ปัจจัยด้านอิทธิพลของธุรกิจและการโฆษณา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับหัวข้อรูปแบบการประชาสัมพันธ์ และการเข้าถึงได้ง่ายของโฆษณาเกี่ยวกับประกันสุขภาพแบบสมัครใจ รองลงมาคือ การสื่อสารผ่านสื่อโฆษณาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ประกันสุขภาพ และหัวข้อสุดท้ายคือ การได้รับข้อมูลผลิตภัณฑ์ประกันสุขภาพแบบสมัครใจบ่อยครั้ง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ พบว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจของผู้ประกันตน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ที่เป็นผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม ในเขตจังหวัดชลบุรี มีพฤติกรรมการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ คือ ผู้ประกันตนที่เคยซื้อประกันสุขภาพแบบสมัครใจมีจำนวน 184 คน คิดเป็น 46% ผู้ประกันตนที่ไม่เคยซื้อประกันสุขภาพแบบสมัครใจมีจำนวน 216 คน คิดเป็น 54%

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

อายุมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ โดยผู้ประกันตนที่มีช่วงอายุ 15-30 ปี และช่วงอายุ 31-45 ปี ส่วนใหญ่จะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ในขณะที่ผู้ประกันตนที่มีช่วงอายุ 46-60 ปี ส่วนใหญ่จะตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

วุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ โดยผู้ประกันตนที่มีวุฒิการศึกษาในระดับประถมศึกษา และระดับ ปวช./ปวส.-อนุปริญญา ส่วนใหญ่มีการตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ในขณะที่ผู้ประกันตนที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะมีการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

รายได้มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ โดยผู้ประกันตนที่มีรายได้ 8,000-15,000 บาท และผู้ที่มีรายได้ 15,001-25,000 บาท ส่วนใหญ่มีการตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ในขณะที่ผู้ประกันตนที่มีรายได้มากกว่า 25,000 บาท ส่วนใหญ่มีการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

ในขณะที่เพศ และ สถานภาพ แม้จะมีความแตกต่างกัน แต่เมื่อมีการทดสอบสมมุติฐานทางสถิติแล้ว พบว่า เพศ และ สถานภาพไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

ผลการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 2

ผู้ประกันตนที่มีระดับความพึงพอใจต่อนโยบายประกันสังคมที่แตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจแตกต่างกันโดยผู้ประกันตนที่มีความพึงพอใจต่อนโยบายน้อย จะตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ผู้ประกันตนที่มีความพึงพอใจต่อนโยบายปานกลาง จะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ผู้ประกันตนที่มีความพึงพอใจต่อนโยบายมาก จะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ เมื่อมีการทดสอบสมมุติฐานทางสถิติแล้ว พบว่า ปัจจัยด้านนโยบายไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

ผลการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 3

ผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ในเขตจังหวัดชลบุรี ที่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยภายในที่แตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจไม่แตกต่าง

ผู้ประกันตนที่มีความต้องการในเรื่องของสิทธิการรักษาพยาบาลแตกต่างกันจะมีการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจไม่แตกต่างกัน โดยผู้ประกันตนที่มีความต้องการน้อย จะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ผู้ประกันตนที่มีความต้องการปานกลางจะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ผู้ประกันตนที่มีความต้องการมากจะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

ผู้ประกันตนที่มีแรงจูงใจ ความมุ่งมั่นตั้งใจที่แตกต่างกันจะมีการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจไม่แตกต่างกัน โดยผู้ประกันตนที่มีแรงจูงใจน้อยจะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ผู้ประกันตนที่มีแรงจูงใจปานกลางจะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ผู้ประกันตนที่มีแรงจูงใจมากจะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

ผู้ประกันตนที่มีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันจะมีการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจแตกต่างกัน โดยผู้ประกันตนที่มีบุคลิกภาพความมุ่งมั่นตั้งใจน้อยจะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ผู้ประกันตนที่มีบุคลิกภาพความมุ่งมั่นตั้งใจปานกลางจะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ผู้ประกันตนที่มีบุคลิกภาพความมุ่งมั่นตั้งใจมากจะตัดสินใจทั้งทำและไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

ผู้ประกันตนที่มีการรับรู้ถึงการเจ็บป่วยที่แตกต่างกันจะมีการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจไม่แตกต่างกัน โดยผู้ประกันตนที่มีการรับรู้ถึงการเจ็บป่วยน้อยจะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ผู้ประกันตนที่มีการรับรู้ถึงการเจ็บป่วยปานกลางจะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

ใจ ผู้ประกันตนที่มีการรับรู้ถึงการเจ็บป่วยมากจะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

อย่างไรก็ตามเมื่อมีการทดสอบสมมุติฐานทางสถิติแล้ว พบว่า ปัจจัยด้านความต้องการ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และปัจจัยด้านการรับรู้ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ในขณะที่ ปัจจัยด้านบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

ผลการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 4

ผู้ประกันตนที่มีระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยภายนอกโดยรวมที่แตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจไม่แตกต่างกัน

ผู้ประกันตนที่ได้รับอิทธิพลของครอบครัวเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและความห่วงใยของคนในครอบครัวที่แตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจไม่แตกต่างกัน โดยผู้ประกันตนที่ได้รับอิทธิพลของครอบครัวเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและความห่วงใยของคนในครอบครัวน้อย จะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ผู้ประกันตนที่ได้รับอิทธิพลของครอบครัวเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและความห่วงใยของคนในครอบครัวปานกลาง จะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ผู้ประกันตนที่ได้รับอิทธิพลของครอบครัวเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและความห่วงใยของคนในครอบครัวมาก จะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

ผู้ประกันตนที่ได้รับอิทธิพลของสังคม ได้รับคำแนะนำ เห็นต้นแบบการซื้อประกันสุขภาพที่แตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจไม่แตกต่างกัน โดยผู้ประกันตนที่ได้รับอิทธิพลของสังคม ได้รับคำแนะนำ เห็นต้นแบบการซื้อประกันสุขภาพน้อย จะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ผู้ประกันตนที่ได้รับอิทธิพลของสังคม ได้รับคำแนะนำ เห็นต้นแบบการซื้อประกันสุขภาพปานกลาง จะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ผู้ประกันตนที่ได้รับอิทธิพลของสังคม ได้รับคำแนะนำ เห็นต้นแบบการซื้อประกันสุขภาพมาก จะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

ผู้ประกันตนที่ได้รับอิทธิพลของธุรกิจและการโฆษณาเกี่ยวกับประกันสุขภาพที่แตกต่างกัน จะมีการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจไม่แตกต่างกัน โดยผู้ประกันตนที่ได้รับอิทธิพลของธุรกิจและการโฆษณาเกี่ยวกับประกันสุขภาพน้อย จะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ผู้ประกันตนที่ได้รับอิทธิพลของธุรกิจและการโฆษณาเกี่ยวกับประกันสุขภาพปานกลาง จะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ผู้ประกันตนที่ได้รับอิทธิพลของธุรกิจและการโฆษณาเกี่ยวกับประกันสุขภาพมาก จะตัดสินใจไม่ทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

อย่างไรก็ตามเมื่อมีการทดสอบสมมุติฐานทางสถิติแล้ว พบว่า ปัจจัยด้านอิทธิพลของ

ครอบครัว ปัจจัยด้านอิทธิพลของสังคม และปัจจัยด้านอิทธิพลของธุรกิจและการโฆษณาไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

การอภิปรายผล

สมมุติฐานข้อที่ 1

ประเด็นที่หนึ่ง ผลการทดสอบสมมุติฐานปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการตัดสินใจในเรื่องกระบวนการตัดสินใจในขั้นที่ 1 คือ การตระหนักถึงปัญหาหรือความต้องการ (Problem or Need Recognition) ประกอบไปด้วย การเปลี่ยนแปลงส่วนบุคคล การเจริญเติบโตของบุคคลทั้งด้านวุฒิภาวะและคุณวุฒิ สอดคล้องกับผลการทดสอบสมมุติฐานที่ว่าอายุ และวุฒิการศึกษา สัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ การเปลี่ยนแปลงสถานะทางการเงินของบุคคล สอดคล้องกับผลการทดสอบสมมุติฐานที่ว่า รายได้ สัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจด้วยเช่นกัน

ประเด็นที่สอง ผลการทดสอบสมมุติฐานมีความสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันสุขภาพของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดย วราพร วิไลเลิศ ที่สรุปว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา และด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจซื้อประกันสุขภาพของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

ประเด็นที่สาม ผลการทดสอบสมมุติฐานมีความขัดแย้งกับงานวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการซื้อบัตรประกันสุขภาพของประชาชน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดย สำเร็จ ปานปิ่น ที่สรุปว่าระดับการศึกษา และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการซื้อบัตรประกันสุขภาพ ในขณะที่งานวิจัยนี้พบว่า ระดับการศึกษา และรายได้มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

สมมุติฐานข้อที่ 2

ประเด็นที่หนึ่ง ปัจจัยด้านนโยบายไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจของผู้ประกันตน โดยผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า สาเหตุที่ผู้ประกันตนที่พึงพอใจต่อนโยบายประกันสังคมในประโยชน์ทดแทนกรณีเจ็บป่วยน้อยแต่ไม่ซื้อประกันสุขภาพแบบสมัครใจ สามารถอธิบายเพิ่มเติมได้จากผลการวิจัยของ ชุตินญา จิรกฤตยากุล เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อประกันสุขภาพ ของบริษัท เอไอเอ จำกัด ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ว่ามีสาเหตุมาจากการได้รับสวัสดิการการรักษาพยาบาลจากทางบริษัทที่ทำงานอยู่ จึงทำให้ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องซื้อประกัน

สุขภาพแบบสมัครใจเพิ่มเติม รวมถึงส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว และรู้สึกว่าจะไม่เจ็บป่วยจะไม่คุ้มค่ากับการจ่ายเบี้ยที่สูญเปล่าไป

ประเด็นที่สอง พบว่า มีความสอดคล้องกับแนวคิดการประเมินผลทางเลือก (Evaluation of Alternative) กล่าวคือ มีการเปรียบเทียบคุณสมบัติของแต่ละนโยบายไม่ว่าจะเป็นนโยบายประกันสังคมหรือ ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากประกันสุขภาพแบบสมัครใจ มีการพิจารณาถึงความสำคัญและความสอดคล้องกับความต้องการ มีการประเมินว่ามีความพอใจต่อนโยบายประกันสังคมมากน้อยเพียงใด โดยสรุปคือ หากผู้ประกันตนมีการประเมินผลในนโยบายประกันสังคมว่านโยบายดี มีความครอบคลุม มีประโยชน์ต่อคนในสังคม ผู้ประกันตนก็จะไม่ซื้อประกันสุขภาพแบบสมัครใจเพิ่มเติมเพราะนโยบายประกันสังคมเพียงพอต่อความต้องการอยู่แล้ว

ประเด็นที่สาม พบว่า มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการตัดสินใจในเรื่องกระบวนการตัดสินใจในขั้นที่ 1 คือ การตระหนักถึงปัญหาหรือความต้องการ (Problem or Need Recognition) ในเรื่องของ ผลของการแก้ปัญหาในอดีตนำไปสู่ปัญหาใหม่ กล่าวคือ การนำนโยบายประกันสังคมมาใช้ในการแก้ไขปัญหาสวัสดิการในการรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล แต่ก็ยังคงเกิดปัญหาในหลายๆ ด้านตามมาไม่ว่าจะเป็นความครอบคลุมเรื่องโรคในการรักษาพยาบาล วงเงินในการรักษาพยาบาล การให้บริการของสถานพยาบาล ความสะดวกในการรับบริการ เป็นต้น ทำให้ผู้ประกันตนบางส่วนตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจเพิ่มเติมดีกว่าการรับบริการจากประกันสังคมเพียงทางเดียว

สมมุติฐานข้อที่ 3

ประเด็นที่หนึ่ง ปัจจัยภายในโดยรวม และปัจจัยรายด้าน คือ ด้านความต้องการของผู้บริโภค ด้านแรงจูงใจ และด้านการรับรู้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ในขณะที่ปัจจัยด้านบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ โดยผลการวิจัยนั้นพบว่า ผู้ประกันตนที่มีบุคลิกภาพความมุ่งมั่นตั้งใจในการดูแลสุขภาพมากจะมีการตัดสินใจทั้งซื้อและไม่ซื้อประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ซึ่งอาจจะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนผลการวิจัยในครั้งนี้

ประเด็นที่สอง พบว่า ไม่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ในปัจจัยด้านความต้องการของผู้บริโภค ด้านแรงจูงใจ และด้านการรับรู้ แต่สอดคล้องในปัจจัยด้านบุคลิกภาพ โดยสามารถอธิบายได้ว่า ผู้ประกันตนที่มีความต้องการในการดูแลสุขภาพ มีแรงจูงใจสนใจและห่วงใยในปัญหาสุขภาพ มีการรับรู้ถึงการเจ็บป่วยของตนเองว่ามากน้อยเพียงใด เหล่านี้อาจจะไม่ได้มีผลต่อการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจหากผู้ประกันตนไม่ได้มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ

มุ่งมั่นตั้งใจที่จะดูแลรักษาสุขภาพ ในขณะที่ผู้ประกันตนที่มีลักษณะบุคคลิกภาพมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการดูแลสุขภาพ มุ่งมั่นที่จะรักษาโรคที่เจ็บป่วย มีลักษณะนิสัยรักสุขภาพนั้นมักจะตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ ซึ่งอาจจะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนผลการวิจัยในครั้งนี้

สมมุติฐานข้อที่ 4

ประเด็นที่หนึ่ง ปัจจัยภายนอกโดยรวม และปัจจัยรายด้าน คือ ด้านอิทธิพลของครอบครัว ด้านอิทธิพลของสังคม อิทธิพลของธุรกิจและการโฆษณา ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

ประเด็นที่สอง พบว่า ผลการทดสอบสมมุติฐานไม่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ในส่วนของปัจจัยภายนอกด้านอิทธิพลของครอบครัว ด้านอิทธิพลของสังคม อิทธิพลของธุรกิจและการโฆษณา ในประเด็นของครอบครัวและสังคมนั้นผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าสาเหตุที่ครอบครัวและสังคมไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจอาจจะเป็นเพราะ รายได้ (อ้างอิงจากผลการวิจัยด้านปัจจัยส่วนบุคคลว่ารายได้มีผลต่อการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ) เนื่องจากถึงแม้ว่าผู้ประกันตนจะได้รับคำแนะนำ หรือความห่วงใยของคนในครอบครัว คนรอบข้าง บุคคลใกล้ชิด หรือเพื่อนร่วมงาน หรือแม้กระทั่งการเห็นคนรอบข้างซื้อประกันสุขภาพแบบสมัครใจ แต่ผู้ประกันก็ไม่สามารถตัดสินใจซื้อได้เพราะรายได้ที่มีไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้จ่ายในส่วนนี้ สำหรับในส่วนของอิทธิพลของธุรกิจและการโฆษณานั้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า สาเหตุที่ไม่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนั้น เนื่องจากตัวเลือกของประกันสุขภาพของแต่ละบริษัทมีให้เลือกเป็นจำนวนมาก อาจเกิดความสับสนลังเลในการตัดสินใจซื้อ อีกทั้งอาจจะเป็นเพราะความไม่ชัดเจนในเรื่องเงื่อนไขการรับประกัน ซึ่งอาจจะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนผลการวิจัยในครั้งนี้

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกควรใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Participation) ควบคู่ไปกับการแจกแบบสอบถามเพื่อหาเหตุผลที่แท้จริงในการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจ

2. ในผลการวิจัยปัจจัยด้านนโยบายสอดคล้องกับการตัดสินใจซื้อประกันสุขภาพแบบสมัครใจ แต่

เมื่อมีการทดสอบสมมติฐานพบว่าไม่มีความสัมพันธ์ ดังนั้นผู้ที่ต้องการจะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านนโยบายกับการตัดสินใจทำประกันสุขภาพแบบสมัครใจเพิ่มเติมควรจะศึกษาแยกเฉพาะด้านนโยบายเชิงลึกเพื่อที่จะได้ข้อสรุปที่ชัดเจนมากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมในเรื่องของประกันสังคมที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิดในตอนทำนั้น กลุ่มตัวอย่างไม่ได้เขียนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ ดังนั้นอาจจะต้องมีการใช้วิธีการสัมภาษณ์ในงานวิจัยเพื่อให้ทราบความคิดเห็น และได้ข้อสรุปที่ชัดเจนมากขึ้น

บรรณานุกรม

- Barnard C.I. (1938). *The Function of Executive*. Cambridge: Harvard University Press.
- David Easton. (1971). *The Political System : An Inquiry into the State of Political Science 2 nd ec*. New York: Knopf.
- James E.Anderson. (1975). *Public Policy Mskinh*. New York Holt Winstone & Rinehart.
- James E.Anderson. (1994). *Public Policy - Making : Introduction*. New York: Houghton Mifflin Company.
- Robert Lineburry & Ira Sharkansky. (1970). *Policy Analysis in Political Science*. Chicago: Markham.
- Thomas R.Dye. (1978). *Understanding Public Policy*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- กุลชลี ไชยนันตา. (2539). กระบวนการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์.
- ศิริพร พงศ์ศิริโรจน์. (2540). องค์การและการจัดการ (พิมพ์ครั้งที่ 6 ed.). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศุภร เสรีรัตน์. (2544). พฤติกรรมผู้บริโภค (พิมพ์ครั้งที่ 3 ed.). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ เอ อาร์ บิสิเนส.
- สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2530). การวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ (*Public Policy Analysis*). กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เสาวคนธ์ รัตนวิจิตราศิลป์. (2548). *เจาะลึกระบบประกันสุขภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 1 Ed.). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันต์ อนันตกุล. (2561). สังคมสูงวัย ความท้าทายประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสภา.

